

Frågor om analys av brunnsvattnet

Frågor och svar (FOB 01 osv) baserar sig på miljöguide Frågor om brunnar (Lapinlampi T., Sipilä A., Hatva T. osv. 2001).

När borde man undersöka brunnsvattnet? (FOB 109)

Man bör alltid undersöka brunnsvattnet innan man tar i bruk en ny brunn, eller om man misstänker att vattnet föranleder hälsosymptom eller om brunnsvattnets färg, smak eller lukt har ändrat. Man bör undersöka brunnsvattnet regelbundet, minst vart tredje år, eftersom alla faktorer som påverkar vattnets kvalitet inte märks då man använder vattnet. Vattnet kan vara klart och smaka gott trots att det innehåller skadliga ämnen. Med regelbundna undersökningar kan man reda ut när förändringen har skett och vad som kan ha förorsakat förändringen. Vattnet bör dessutom undersökas då det föds ett barn i familjen. Det är också bra att undersöka vattnets kvalitet då man köper eller säljer fastigheten, samt då man skaffar vattenbehandlingsanläggningar.

Hur snabbt efter att brunnen har blivit färdig kan man undersöka vattnets kvalitet? (FOB 110)

Vattnets kvalitet bör undersökas innan brunnen tas i bruk. Genast efter att brunnen har blivit färdig är vattnet grumligt. Grumligheten, som minskar då man använder vatten, beror på byggåtgärderna och de nya konstruktionerna. Efter att nya rör har installerats skall rörledningarna spolade. Under den första veckan bör man inte dricka vattnet utan att först låta vattnet rinna grundligt.

Ett bakterieprov prov kan tas efter några dagar. Andra ämnen lönar det sig inte att undersöka förrän om några veckor.

Kan man själv ta vattenprovet? (FOB 111)

Innan man tar vattenprovet skall man kontakta antingen kommunens hälsovårdsinspektör eller ett laboratorium som undersöker vattenprover. Vattenprovet kan tas av en person som har utbildats för provtagning eller man kan själv ta provet enligt hans anvisningar. Som bevismaterial i tvistemål duger endast vattenprov som har tagits av en expert. Rätt utförd provtagning och ren provtagningsutrustning är en förutsättning för att undersökningen skall vara tillförlitlig. I ett kärl som man har tvättat själv kan det exempelvis bli kvar bakterier och från händerna eller kranen kan det komma bakterier i provet. Provflaskor, som är avsedda för vattenprover, får man från laboratoriet.

Hur skall man förfara då man vill låta undersöka ett vattenprov? (FOB 112)

1. Ta kontakt till det närmaste laboratoriet för att få anvisningar och provtagningsinstrumenter samt för att bli säker om pris och innehåll av analysen. Det lönar sig att undersöka olika ämnen beroende på om det är rutinprovet mellan 3-6 året eller om man betvivlar särskild orsaken till förorening.

Livsmedels säkerhetsverket Evira upphållar register om ackrediterad laboratorier:

<http://www.evira.fi/portal/se/om+evira/om+oss/verksamhet/laboratorieverksamhet/laboratorier+godkanda+av+evira/godkanda+laboratorier/hushallsvatten/>.

2. Om du vill att radon eller andra radioaktiva ämnen analyseras (bergbore brunnar), ta kontakt med Strålsäkerhetscentralen. Du vill få mera information från kommunens miljö- och hälsovårdsmyndigheten.

3. Åtlyda anvisningar som du har får. Uppmärksamma speciellt omsorgen till onskulden av bottlar, korkar och dina händer. Man tar ett prov från kall eller varm vattenkran, direkt från brunnen eller från både beroende på behovet.

4. Köra det provet till laboratoriet i en mörk kylbox inom ett dygn.

5. Med tolkning av provresultatet hjälper man det Brunnsvattnets analystolket: http://www.ymparisto.fi/sv-FI/Byggande/Byggnadsprojekt/Installationstekniska_system/VVS/Brunnar/Undersokning_om_brunnsvattnet/Brunnsvattnets_analystolk.

Du vill få mera information från kommunens miljö- och hälsovårdsmyndigheten.

Vad undersöker man i brunnsvattnet? (FOB 113)

I vattnet undersöker man i olika situationer olika ämnen.

Vid rutinundersökningarna, som görs vart tredje år, lönar det sig att mäta antalet bakterier, pH, elektrisk konduktivitet, grumlighet och permanganattal.

Vart sjätte år är det bra att förutom ovannämnda dessutom undersöka kväveföreningar, alkalitet, vattnets hårdhet, syre, färg, järn, mangan, klorid och fluorid. I bergbrunnar undersöker man dessutom arsen och radon, om det finns skäl att misstänka att sådant förekommer i grundvattnet.

Då man köper eller säljer en fastighet, vid graviditet eller om man överväger att skaffa en vattenbehandlingsanläggning lönar det sig att undersöka alla ovannämnda egenskaper. Alla andra ovannämnda egenskaper, förutom fluorid och elektrisk konduktivitet, bör också undersökas då vattnet är färgat, smakar eller luktar illa.

Då det uppstår bruna eller gröna ränder på badrummets sanitetsgods lönar det sig att undersöka alkalitet, hårdhet, pH, klorid, sulfat och grumlighet. Dessutom undersöks järn- och kopparhalten på basis av rändernas färg. Bruna ränder beror på järn som lösgörs från järnrör, och då lönar det sig att undersöka järnhalten i vattnet. Grön färg beror däremot på koppar som lösgörs från kopparrör. Vattenprovet skall tas både från kranen och direkt från brunnen.

Bakterier, kväveföreningar, järn, mangan, zink och koppar lönar det sig att undersöka då det kalla vattnet är gott, men det förekommer problem med varmvattnet. Också då tas provet såväl från kranen som direkt från brunnen.

Ingår det alltid analys av arsen och radon då man undersöker brunnsvatten? (FOB 114)

Arsen och radon ingår inte automatiskt i en undersökning av brunnsvatten, eftersom de ofta är dyrare att undersöka än andra ämnen. Det lönar sig att diskutera med den lokala hälsovårdsinspektören om att låta analysera arsen och radon. Det framgår då om det förekommer problem med arsen och radon i området och om det är skäl att låta undersöka dessa ämnen.

Var kan man låta undersöka radon i brunnsvattnet? (FOB 115)

Bland annat Strålsäkerhetscentralen undersöker radon i brunnsvatten. Alla laboratorier som undersöker brunnsvatten undersöker inte radon eller andra radioaktiva ämnen. Närmare uppgifter får man av den lokala hälsovårdsinspektören eller direkt från Strålsäkerhetscentralen.